

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقتنامه انتقال محکومان به حبس بین جمهوری اسلامی ایران
و جمهوری اسلامی افغانستان»

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۴۷

شماره چاپ:

۸۲۵

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۶/۱۷

مقدمه

لایحه مزبور در اصل با هدف ایجاد تسهیلات بیشتر برای محکومین به مجازات‌های سالب آزادی که تمایل به گذراندن مدت محکومیت خود در کشور متبوع خویش دارند بوده و این روش در حال تبدیل شدن به یک رویه بین‌المللی در راستای تأمین بیشتر حقوق انسان‌ها می‌باشد که در ضمن به استقرار روشمند همکاری‌های قضایی بین دولت‌ها و زمینه‌سازی برای گسترش مناسبات بین آنها کمک می‌کند.

آثار لایحه

با توجه به اینکه بسیاری از محبوسین زندان‌های جمهوری اسلامی ایران کشور افغانستان بوده و هزینه مادی و معنوی بالایی را بر کشورمان تحمیل می‌نمایند، لذا تصویب لایحه فوق می‌تواند گامی برای کاهش تعداد آنان و در نتیجه کاهش هزینه‌های مربوطه باشد، بنابراین اثر مثبت دربردارد. اما با این وجود این موافقتنامه دارای ایرادات و اشکالاتی می‌باشد که باید مورد توجه قرار گیرد.

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

ارزیابی مواد لایحه

۱. بند «د» ماده (۳) - این بند واجد ابهام است؛ چراکه استفاده از لفظ «یا» پس از رضایت محکوم، چنین به ذهن متبادر می‌نماید که حتی در صورت عدم رضایت وی، در صورت درخواست انتقال از سوی اقارب یا نماینده قانونی یا یکی از متعاهدین، امکان انتقال وی وجود دارد و بندهای «۱» و «۲» ماده (۸) نیز رافع این ابهام نیست؛ چراکه می‌توان استدلال نمود که ماده (۸) تنها ناظر به زمانی است که دلیل ارائه درخواست، رضایت محکوم باشد و شامل مواردی که اقارب یا نماینده قانونی یا دولت طرف دیگر با توجه به شرایط جسمانی یا روانی محکوم درخواست داده‌اند، نمی‌شود. این درحالی است که فلسفه این موافقتنامه کمک به حال محکوم در صورت رضایت کامل وی می‌باشد.

۲. جزء (ب) بند «۱» ماده (۱۲) - استفاده از لفظ «آیین اجرایی» در مورد تبدیل حکم که یک امر قضایی و نیازمند تقنین است مخالف اصول سی‌وششم (۳۶)، پنجاه‌وهفتم (۵۷) و هشتادوپنجم (۸۵) قانون اساسی به نظر می‌رسد.

۳. بند «۴» ماده (۶) و بند «۱» ماده (۸) - به جای جزء (د) بند «۱» ماده (۳) اشتباهاً جزء (الف) آمده است که باید تصحیح شود.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۹۹۰۵-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۸/۱۸

۴. بند «۴» ماده (۱۲) - این بند به نوعی به دولت اجراکننده حکم اجازه ادامه اجرای حکم صادره توسط کشور صادرکننده حکم را داده است که با راهکار در نظر گرفته شده در جزء ب بند «۱» همین ماده (تکلیف دولت در تبدیل مجازات) در تضاد است. از طرف دیگر بند «۵» این ماده با بند «۴» در تعارض نسبی بوده و نیز مفاد آن به نوعی تکرار مفاد جزء ب بند «۱» همین ماده است که لزومی به ذکر آن نخواهد بود.

۵. ماده (۱۳) - طبق رویه بین‌المللی، «عفو و بخشودگی و تخفیف» تنها پس از تحمل مدت مشخصی از مدت زمان حبس امکانپذیر است که ظاهراً نظر تهیه‌کنندگان لایحه نیز همین بوده است؛ چراکه جزء (ب) بند «۶» ماده (۱۲) امکان تبدیل مجازات سالب آزادی به مجازات مالی را نداده است. پس وقتی اجازه تبدیل مجازات سالب آزادی به مجازات سبک‌تر داده نشده است چطور ممکن است ابتدائاً اجازه تخفیف و حتی عفو و بخشودگی داده شده باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به ایرادات فوق‌الاشاره به‌ویژه مغایرت با قانون اساسی، پیشنهاد می‌گردد که لایحه جهت اصلاح به کمیسیون بازگردانده شود.